

Fiskaturking á Tvøroyri

Myndirnar hava vit lænt frá Matrikkulstovuni og Fornminnissavninum

Poul Johs. Lindberg hevur í ritgerð síni um fiskaturking, latin Fróðskaparsetrinum í 1971, givið hesa sera fráluku lýsingina av arbeiðinum á einum fiskastykki á Tvøroyri, sum hann minnst tað. Hon er prentað í bókini »Fiskafólk« eftir Jóan Paula Joensen.

»Heta var ein silvitnismorgun«.

Fjørðurin lá krunkasvartur. Tað var eins og hevði hann tikið fjøllini til sín, tey lógu har øll avmyndað í vatn-skorpuni. Eftir mænuni á krambúðini sat ein riðil av gorrandi líkkum, tær lættu sær á við hvørt, hvurvu aftur fyri vaskiskúrín, riptu í fiskaslógvið í fjøruni og kulkaðu fiskagarnar í seg. Fóru so á flog og settust aftur at gorra á mænuni á krambúðini.

Annars var púra kvírt. Tú hoyrði ikki eitt misljóð, og tað var, sum hevði tú eina hómung av, at ikki einans fólkíð svarv, men tað var eins og øll náttúran var rurað í blund, og tíðin var steðgað á, men snikjandi kom tann nýggi dagurin undan kavi.

Sólaraðin fór so liðandi um fjallasiðurnar, menf ánaði burtur, so hvørt sum sólin kom longur upp á luftina. Nú fór náttúran so smátt at kvaklast við. Fólk vóru kropin út fyri dyr, stóðu undir húsaveggjunum og skimaðust ymsar vegir.

handilsstjórin kom smátritlandi eftir vegnum oman móti krambúðini. Av og á steðgaði hann, hugdi upp í luftina og

mutlaði fyri seg sjálvan: »Tað er ilt at siga, hvussu hesin dagurin fer at skikka sær. Luftin er klár handavegin, men tað er ódámlegt, at hann er so myrkur undan ættini.« Hann fer aftur at smárenna

oman móti krambúðini, tekur tann stóra krambalykinlin og letur upp, fer skundisliga yvir at barometrinum og dkar einar triggjar-fýra ferðir á glasið við frmfstafingri:

»Tað stendur so lágt, men hevur hug at kvinka upp kortini, — eg eri so dekan illa royndur, — best er at vera varin. Hvi koma hesir krambakallarnir ikki, hasir svøvnskarvarnir, teir skulu fáa av at vita, — lata meg ganga einsamallan her.

Eg fari at ringja til hinar, teir uttanfyri og teir innanfyri, og fáa at vita, um teir ætla at breiða, ella hvussu teir meta um veðrið.«

Hann tekur telefonina og fer at ringja. »Jú, hetta verður helst ein góður dagur,« siga teir, »og ætlanin er at breiða fisk.«

Hann leggur telefonina á, fer yvir aftur til barometrið, dunkar á glasið: »Tað gongur upp, nú er at bera skjótt at.«

Tað er ein slikur ófriður í kroppinum á honum, gongur kykur aftur og fram eftir gólvinum: »Hvi fanin koma tey ikki fram — hesi fólkin!«

Hann fer út í túnið at standa. Hevur høguru hond upp móti hárgarðinum og skimast í ymsar ættir: »Nú er hann ikki so myrkur undan ættini, — nú dæmar mær betur. Her er einki at ivast í, nú er at breiða og tað skjótt. Tað er avsett av gróðtinum, so her er einki at biða við. —

Men hvat fanin riður hasum krambakallunum, teir skulu fáa fótin í reyvina, teir koma.« Nú hann vendir sær á fyri at fara inn aftur í krabúðina, rennur hann seg í tveir krambakallar, sum eru komnir, uttan at hann hevur varnast tað.

»Er tað tíð at koma til arbeiðis nú? Her havi eg gingið einsamallur heilan tíma sum eitt spott. Gjordi eg rætt, so gav eg tykkum fótin í reyvina og bað tykkum fara til hevlitis heimaftur, har tit koma frá. Nei, tit skulu ikki sleppa so, — hoyrið her! Far tú og koyr breiðingarflaggið upp, og so skalt tú taka tókulúðurin og vinda tað dýrasta, tú ert mentur, fyrst inneftir og síðani úteftir.

og so niðaneftir. So skalt tú fara niðan í fiskahúsið at purra út og biðja tær koma og tað beinanvegin, sum fanin var í hølunum á teimum, og koma tær ikki skjótt, so komi eg sjálvur niðan eftir teimum, og tað verður ikki tespiligt.«

Tað kvøtti ikki úr hvørgum teirra. Best var at tiga. Nú var sum eldur í koluni. Breiðingarflaggið varð drigið á stong, og so tók krambakallurin um kastið á vrelaranum og mól alt tað, hann orkaði, bæði inneftir, úteftir og niðaneftir.

Stjórin var nú farin í holt við at loysa av stakkunum, og so komu krambakallarnir til hjálpar at draga prosendingar og máttur av, og stakkarnir stóðu berir.

Ein fitt løta gongur, — og nú koma konufólkini tuskandi úr øllum ættum. Tær koma ikki ein og ei, tær koma tvær og triggjar saman, tær vita av ringum royndum, at tær standa sterkari um tær fylgjast, — skuldi tað hent, at hann kom við onkrum illsinnisglepsum, so var altíð onkur, sum tordi at svara aftur. Tær, sum búgva næst við, eru fyrstar at koma, so koma tær úr fiskahúsunum. Tær fylgjast, onkur kemur rennandi aftaná. Hann hevur talið á teimum og fer at telja. Tær eru tvær, sum ikki eru komnar. Hann stendur eina løtu og kannar eftir: »Hoyr, hvar eru Poulina og Anna.« Tað kvøtti ikki úr nakrari, tær royna at sleppa sær til vиск. Nú rópar hann enn harðari: »Hvi fanin svara tit ikki, duga tit ikki fólkskikk.« Hann tók eina máttu, sum lá fyri fótum, gekk nokur fótafet: »Eg skal læta tykkum.« Tá kom burtur úr einari eldri konu: »Poulina liggur í seingini. Hon snávaði á í gjár, tá ið vit bóru á plássíð. Beiníð er hovið um ekin.« »Hon skal ikki sleppa at liggja í seingini. Er hon ikki fór fyri at bera, so kann hon for ólukkan breiða. — Og hvar er Anna, — hvi kemur hon ikki? Hetta er lagið. Hvussu skal tað orka upp um morgunin, situr uppi og friggjar um náttina út á morgunin. Har var eisini ein halgadóys gangur, sjongur og mála-geip í gjárkvøldið, langt út á náttina. Tað vantaði litið í, at eg kom niðan við hundinum. Men hetta levnaðið skal ikki

